

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 72 (1)

Izdan 1. Jula 1932.

PATENTNI SPIS BR. 8945

Pedersen John Douglas, inž., Jackson, U.S.A.

Poboljšanje kod pušcanih šaržera za metke.

Prijava od 21. maja 1930.

Važi od 1. januara 1931.

Ovaj se pronalazak odnosi na šaržere za metke opšteg tipa kod koga je izvestan broj metaka, koji su raspoređeni kao dvojni red u cik-cak položaju, od kojih je jedan red viši od drugog, čvrsto držan šaržerom i unošen zajedno sa ovim u magacin puške. Naročiti oblik takvog šaržera, na koji se odnosi pronalazak, sastoji se iz zadnje i dve elastične strane za obuhvaćanje izvesnog broja metaka. Te strane imaju unutra upadajuće zadržavajuće delove na svojim gornjim i donjim krajevima, a te strane pružaju se napred sa zadnje strane tako, da sudejstvuju sa metcima na tačkama, koje su nešto malo ispred baze metaka.

Po ovom pronalasku strana šaržera, koja sudejstvuje sa donjim redom metaka blizu svoje prednje ivice i ispod svojeg gornjeg zadržavajućeg dela ima rame (odbojnik) koji se hvata sa gornjim metkom tog donjeg reda tako, da taj metak elastično drži, kad se on nalazi nešto ispod donjeg zadržavajućeg dela i prema tome nije držan od ovog dela. Ovo dejstvo nastupa kad je šaržer pun pre i posle uvlačenja u magacin puške kao i za vreme punjenja iz šaržera kad je ovaj u magacinu. Suprotna strana šaržera može se isto tako načiniti sa istim ramenom, koje služi, da elastično drži najgornji metak iz reda, i da sudejstvuje sa tom stranom kad ovaj red postane donji za vreme punjenja iz šaržera, kad se isti nalazi u magacinu.

Kod šaržera, koji se može i drugim krajem uneti u magacin puške, obe strane šaržera načinjene su sa gore pomenulim zadržanim ramenima a uz to imaju još druga ramena blizu prednjih ivica kao i gornje i

donje zadržavajuće delove, tako da će metci u šaržeru, i to gornji i donji biti držani zadržavajućim delovima suprotnih strana a metci odmah do vrha i dna biće držani odgovarajućim zadržavajućim ramenima suprotnih strana.

Radi lakšeg razumevanja pronalaska, isti je pokazan na priloženim nacrtima, u kojima je

Sl. 1 izgled sa strane jednog šaržera, koji se ne može s druge strane uneti u magacin, — šaržer je pokazan kao pun sa metcima.

Sl. 2 je vertikalni presek punog šaržera, uzet po liniji D—D iz sl. 1.

Sl. 3 je zadnji izgled praznog šaržera,

Sl. 4 je prednji izgled praznog šaržera.

Sl. 5 je gornji izgled praznog šaržera.

Sl. 6 i 7 i 8 su horizontalni preseki praznog šaržera uzetog po liniji A—A, B—B i C—C iz sl. 1.

Sl. 9 je bočni izgled šaržera, koji se sa obe strane može uneti u magacin, i metaka u njemu.

Sl. 10 je vertikalni presek uzet po liniji E—E iz sl. 9. i isti pokazuje zadržavajuće delove i ramena šaržera.

Sl. 11 je gornji izgled za sl. 9.

Sl. 12 je horizontalni presek uzet po liniji F—F iz sl. 9.

Sl. 13 je zadnji izgled iz sl. 9 i

Sl. 14 je vertikalni presek, koji pokazuje izmenjeni oblik šaržera za obostrano uvlačenje.

U sl. 1 do 8, šaržer kao celina pokazan

je oznakom 1 a metci oznakom 2. Metci su običnog oblika, nešto malo zaoštrjeni i imaju izlježbljena podnožja (nisu pokazana) za izvlačenje posle paljbe. Šaržer je konstruisan da metke drži u dva reda, od kojih je jedan viši od drugog, pri čem se metci nalaze u cik-cak odnosu. Metak iz svakog reda leži na drugom iz drugog reda i oni se uzajamno drže, kao što je pokazano u sl. 2. Kad je šaržer pun i gotov za unošenje u magacin puške, metci će se čvrsto jedan uz drugog držati kompaktno opružnim stežućim dejstvom šaržera. Šaržer ima zadnju 3 dve bočne strane 4 i 5 koje se mogu načiniti iz jednog komada od opružnog metala na pr. izbijanjem. Strane 4 i 5 konvergiraju u prednjem pravcu jedna prema drugoj i kaljene su, da bi čvrsto držale metke i pritiskivale sa strane. Zadnja 3 i bočne strane 4 i 5 pošto su od tankog metala, pojačane su rebrima 6, 7, 8 i 9 i u njima su isečeni delovi, da bi bili lakši. Strane 4 i 5 na svojim gornjim krajevima imaju unutra povijene zadržavajuće delove 10 i 11, koji su obično simetrični i pod istim nivoom, da bi naizmenično dejstvovali kao gornji oslon za viši red metaka, kad se ovaj red vodi na gore u šaržeru pomoću dovodnog organa puške, koji nije pokazan.

Na zadnjoj strani šaržera predviđen je palac 20, koji se hvata sa ispadkom puške, radi držanje šaržera u magacinu puške. Napominjemo, da će pri radu puške sa šaržerom ove vrste zatvarač za vreme hoda napred uhvatiti najgornji metak iz svakog reda naizmenično za punjenje puške a podesan gonioć ili oslon metaka koja donji deo redova metaka podiže u šaržeru, čim se jedan metak ukloni sa vrha redova. Strane 4 i 5 šaržera načinjene su na donjim krajevima sa elastičnim unutra upadajućim delovima 12, 14 na donjoj strani a na drugoj isti delovi 13, 15. Delovi 12, 14 leže nešto niže nego delovi 13, 15 i ti delovi daju donji oslon za donje i gornje redove. Jezičasti delovi 14 i 15 su naročito konstruisani da vertikalno pritiskuju na pune redove metaka u šaržeru, te se zajedno sa bočnim pritiskom, o kome je ranije bilo reči, dobija čvrsto držani paket. Pri kraju svake strane 4 i 5 i pored zadnje strane načinjene su unutra upadajuća rebra 21 i 22, koja idu vertikalno (sl. 1) sa mesta u blizini dna šaržera do nešto iznad vrha. Ova rebra 21 i 22 ulaze u žljebove t. j. ispred ramena za izvlačenje, na dnu metaka i pomažu da se metci drže u šaržeru i sprečavaju njihovo ispadanje ili istresanje, kad se nose van puške u šaržeru. Rebra 21 i 22 dovoljno idu u vis, da se ne dohvataju sa žljebovima za

izvlačenje najgornjeg melka iz gornjeg reda, pri čem se ovaj metak, kad je u položaju punjenja, može lakše izdvojiti od ostalih radi punjenja puške. Strane 4 i 5 idu napred sa zadnje strane 3 dovoljno daleko, da bi dale dovoljan obuhvatni oslon za melke i iste su blizu svojih prednjih ivica načinjene sa vertikalnim vodnim rebrima 23 i 24 koja se dodiruju sa suprotnim stranama metaka, vidi sl. 2. Blizu gornjeg kraja svakog vodnog rebra 23, 24 malo udubljenje 16 i 17 izbijanjem metala napolje, da bi se dobila ramena 18 i 19 jedno rame za svaku stranu 4 i 5. Dejstvo ramena 18 opisaćemo i napominjemo, da rame 19 dejstvuje na isti način, kad je njegov obližnji red metaka donji. U sl. 2 vidi se, da je gornji red metaka obuhvaćen i gore i dole delovima 11 i 13, 15. Donji red je s druge strane pri dnu obuhvaćen povrnutim delovima 12 i 14 ali je odmaknut od gornjeg dela 10. Rame 18 je namenjeno da hvata gornji metak donjeg reda, da bi se sprečilo eventualno pomeranje gornjeg metka usled pritiska dolazećeg od donjih metkova, i koji nastupa kad je šaržer pun (i to bilo van magacina ili u magacinu) od strane elastičnih delova 12, 14 i 13, 15 i kad poliskivač (nije pokazan) gura metke na gore. Rame 18 daje dovoljno otpora protivu svake težnje da se gornji metak izvrne na gore pod uticajem gore pomenutog pritiska i sad će omogućiti gornjem metku da se lako kreće pored tog ramena i dohvati sa gornjim delom 10 pošto se najgornji metak višeg reda izvuce. Ramena 18 i 19 dejstvuje naizmenično kao zapirači za najgornji metak donjeg reda metaka za vreme dejstva poliskivača. Pri upotrebi bočni pritisak strana šaržera teži da baci gornji metak višeg reda nešto malo u levo i da gornji metak donjeg reda sedne delimično u udubljenje 16, iza ramena 18 i time izazove željeno zaustavljanje. Šaržer po sl. 1 do 8 ne može se sa obe strane uvlačiti u magacin puške, i da bi se sprečilo naopako uvlačenje predviđen je zapirač (ispadak) 20 na jednoj strani vertikalne središnje linije na zadnjoj strani šaržera (sl. 3) i udešen je da leži u odgovarajuće predviđenom udubljenju magacina.

Šaržer po sl. 9 do 13 može se obostrauvući u magacin. U tim slikama delovi šaržera, koji su isti odgovarajućim delovima šaržera iz sl. 1 do 8, imaju iste oznake. Da bi šaržer po sl. 9 do 13, bio obostrano uturljiv u magacin, elementi šaržera načinjeni su simetrično u pogledu obeju strana šaržera kao i u pogledu vrha i dna šaržera.

Metci se u šaržeru drže u cik-cak položaju kao što je pokazano, da bi se nači-

nio dvojni red. Opšti karakter šaržera je takav, da neće biti razlika u dejstvu, bilo da su oba reda metaka poređena tako, da desni red bude viši (sl. 10) ili tako da levi red bude viši od desnog. Ramena 20 na zadnjoj strani šaržera raspoređena su centralno (po sredini), kao što je pokazano u sl. 13 i svaka strana 4 i 5 je potpuno ista po obliku, t. j. obe strane imaju unutra povijene delove 10 i 11 postavljene na istoj visini na gornjim krajevima. Isti su delovi 12 i 13 postavljeni na istom nivou a na donjim krajevima, gornja ramena 18 i 19 načinjena su od udubljenja 16 i 17 kao u sl. 1 do 8 a ista donja ramena 18¹ i 19¹, koja su načinjena od udubljenja 16¹ i 17¹, predviđena su i ona su pokazana jasno u sl. 10. Zatim prednja ivica svake strane ima uzanu usnu 25, 26, koja se nalazi na sredini između vrha i dna tih strana i ima unutra upadajuće organe 27, 28 koji se dobijaju povijanjem metala prema unutrašnjoj strani. Cilj ovih ispadaka je da pruži sredstva za sprečavanje skupljanje strana šaržera, kad se više metaka iz istog izvuku za punjenje puške. Napominjemo, da ovi ispadci bivaju hvatani od elemenata u magacinu puške (nisu pokazani) kad se šaržer uvuče u ovaj magacin i sudejstvovaće sa tim elementima bilo da malo razvuču strane šaržera i ublaže pritisak istih strana na metke ili samo da spreče ugibanje šaržera. Pun broj metaka držan u šaržeru može rasporediti u istom kao u sl. 10 i vidi se, da je najgornji metak dohvaćen delom 10, strane 4 a najdonji delom 13 suprotne strane 5, tako isto, da će prvi idući gornji metak biti dohvaćen ramenom 19 strane 5 a prvi metak do donjeg ramena 18¹ atrane 4. Napominjemo dalje, da unutrašnji pritisak dela 10 na najgornji metak baca iste nešto levo sa linije njegovog reda a tako isto i metak odmah ispod njega, tako da ovaj metak leži delom u udubljenju 17 i time postaje bolje zahvaćen ramenom 19. Isto dejstvo biva sa najdonjim metkom i metkom odmah iznad njega u vezi sa donjim delovima šaržera, — pri dovođenju (punjenju) metaka odozdo na gore, podesan potiskivač puške (pokazan tačkastim linijama kod G u sl. 13) potiskivaće metke i doviđe ih gore postepeno kako se metci budu ubacivali sa vrha šaržera u cev. Ovde je pokazan običan tip, stepenasti, potiskivača ali jasno je, da za potpuno iskorišćenje opšte osobine šaržera, gde se metci mogu prvo puniti u levom ili desnom redu, od kojih je prvi ili drugi viši, drugi oblik potiskivača treba biti upotrebljen, koji ima pokretni gornji deo, kakav je pokazan i opisan u našim drugim patenti-

ma. Pozivajući je opet na sl. 10 i pošto se najgornji metak pri punjenju ukloni, svi metci biće krenuti na gore potiskivačem i gornji metak u levom redu lako će preći rame 19 i dohvatiti deo 11 i tom prilikom krenuti se nešto udesno. Prvi idući metak u desnom redu pri kretanju na gore biće isto tako bačen u desno za čvrsto hvatanje sa ramenom 18. Ovo dejstvo se ponavlja za vreme celog punjenja i jasno je, da predviđanje delova za zadržavanje metaka i držećih ramena služi da drži i vodi metke iz šaržera u pravilan položaj za punjenje.

U slučajevima gde je upotrebljen običan stepenasti potiskivač (pokazan kod G u sl. 13) potrebno je konstruisati obostrano uturljivi šaržer tako, da se metci u šaržer moraju ređati tako, da levi red bude niži kao u sl. 10; Za tu svrhu je usvojena konstrukcija po sl. 14 u kojoj je zatvarajući deo 11 postavljen nešto niže nego deo 10 a deo 13 postavljen odgovarajuće niže nego deo 12. Usled toga je unutrašnje odstojanje između delova 11 i 12 manje nego između delova 10 i 13, tako da, ako se pokuša punjenje šaržera pogrešno, t. j. da desni red bude donji, videće se da nema dovoljno prostora za gornji metak u levom redu. Udubljenja 16, 17, 16¹ i 17¹ tako isto su raspoređena na raznim visinama, da bi se dale razne visine ramenima 18, 19, 18¹, 19¹.

Patentni zahtevi:

1. Šaržer za metke, opšteg tipa, koji drži metke u dva reda u cik-cak položaju, od kojih je jedan red viši od drugog, i koji šaržer ima dve bočne i jednu zadnju stranu za držanje metaka, pri čem te strane imaju unutra upadajuće zadržavajuće delove na svojim donjim krajevima, i te se strane pružaju napred sa zadnje strane tako, da kooperišu sa metcima na mestima, koja su nešto udaljena od dna metaka, naznačen time, što strana (4) šaržera, koja kooperiše sa donjim redom metaka, ima zadržavajući rame (18), koje se nalazi u blizini njene prednje ivice i ispod njenog dela (11) radi hvatanja sa gornjim metkom donjeg reda, da bi se taj metak elastično držao kad se ne nalazi u dodiru sa delom (11).

2. Šaržer po zahtevu 1, naznačen time, što suprotna strana (5) šaržera ima isto držeće rame (1) koje služi da elastično drži gornji metak iz reda, koji je prema toj strani (5), a kad taj red postane niži za vreme izlaženja metaka iz šaržera.

3. Šaržer po zahtevu 1 i 2 naznačen time, što gornji zidovi udubljenja (16 i 17)

koja su načinjena u stranama (4 i 5) šaržera, obrazuju ramena (18, 19).

4. Šaržer po zahtevu 2, naznačen lime, što strane (4, 5) šaržera, koji se obostrano može uvući u magacin, na svojim prednjim i gornjim ivicama i iznad njihovih donjih zadržavajućih delova (12 i 13) dobijaju

držeće ramena (18' i 19') pored držućih ramena (18 i 19) u blizini gornjih delova tih strana, tako da su gornji i donji metci dohvaćeni zadržavajućim delovima suprotnih strana, i što su metci blizu vrha i dna držani odgovarajućim držećim ramenima suprotnih strana.

